

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno studenta: Nela Ondráčková

Název práce: Platónovo podobenství o jeskyni

Jméno vedoucího práce: Mgr. Kamila Pacovská, Ph.D.

Jméno oponenta: Mgr. Filip Grygar, Ph.D.

I. Formální kritéria	ano	zčásti	ne
1. Naplnění celkového záměru: - práce odpovídá svému zadání a obsahu - vymezení tématu je přiměřené a není příliš široké		X	
2. Metodické a systematické zvládnutí práce - text je strukturně a logicky uspořádán - práce je adekvátně zpracována		X	X
3. Úvod a závěr - úvod řádně seznamuje s cílem a postupem práce, s dosavadním bádáním na dané téma a stěžejní literaturou - závěr náležitě shrnuje a hodnotí celou problematiku, formuluje přínos k řešení problému a vlastní stanoviska		X	
4. Autor náležitě vypracoval všechny formální požadavky kladené na bakalářskou práci - zadání, prohlášení, obsah, úvod, pojednání, závěr, resumé v češtině a cizím jazyce - odpovídající počet stran	X		

Slovní ohodnocení

Zabývat se konkrétně slavným podobenstvím o jeskyni od autora bakalářské práce vyžaduje pokusit se toto téma uchopit jinak, než je běžně popsáno v základních kompendiích k dějinám řecké filosofie nebo k Platónově filosofii.

Avšak už z anotace k bakalářské práce Nely Ondráčkové vyplývá, že lze stěží naplnit její celkový záměr. Autorka si totiž stanovila nejprve obšírně uvést čtenáře do kontextu *a)* Platónova pojetí idejí, *b)* *Ústavy*, *c)* Platónových podobenství, konkrétně dvou obrazů o slunci a úsečce, následně *d)* představit podobenství o jeskyni (vlastní

téma práce) a nadto k tomu všemu e) představit interpretaci podobenství o jeskyni I. Murdochové.

Uchopit na cca 35 normostránkách bakalářské práce „Platónovo podobenství o jeskyni“ způsobem, jakým si to autorka metodicky a obsahově vymezila (jistě nedala na rady své vedoucí práce), je úkol ze své podstaty nemožný: totiž skloubit filosofické uchopení problematiky a šíři vymezených témat může dát jen povrchní výsledek.

Autorka měla v zájmu vymezeného tématu poobenství o jeskyni veškeré úvody a další uvedené kontexty naprosto minimalizovat, neboť důsledným čtenářem její práce bude pravděpodobně jen školitelka a oponent. Ti ovšem nepořebují tolik úvodních popisů, jako je vyžaduje například čtenář přílohy *Lidových novin*, kdybychom byli požádáni redakcí, abychom čtenářům přiblížili Platónův obraz o jeskyni.

Většina autorčiných úvodních popisů v 1. kapitole, které lze najít v každém populárním úvodu do Platóna, je založena bohužel na neproblematickém převyprávění vybraných stránek z *Ústavy* za občasně podpory stejně popisné a argumentující sekundární literatury. Po těchto úvodech následují doslovné výpisky zejména z Wyllera úvodu (29 stránek) k jeho knize *Pozdní Platón* (plus doplnění příslušných pasáží z *Ústavy*) k podobenství o úsečce, a to ještě ne vždy přesným způsobem.

Autorka se tak dostává k vlastnímu tématu až na 21. stránce. V 2. kapitole se ovšem scénář opakuje. Obraz o jeskyni je opět především převyprávěním Wyllera a Platóna, něco málo i z Kratochvíla. Poslední 3. kapitola se skládá zase jen z výpisků z Murdochové (nutno podotknout z krátké části českého pracovního překladu vedoucí práce).

Bakalářská práce, která je neproblematickým referováním především pasáží z Wyllera, Platóna a Murdochové není šťastným řešením, jak napsat dobrou bakalářskou práci k tak populárnímu tématu. Navíc tyto tři texty si čtenář může přečíst sám.

Závěr je dosti naivní a upovídaný.

II. Obsahová kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora v dané problematice.		X	X
2. Myšlenková soudržnost a souvislost textu: - je vyhovující - srozumitelnost argumentace a podloženost argumentů či myšlenek je adekvátní		X	X
3. Práce se opírá o relevantní prameny a literaturu.		X	X
4. Práce s literaturou: - v práci je zřetelně předvedeno, že student pracoval		X	X

1. Práce prokazuje porozumění autora v dané problematice.		X	X
s odbornou literaturou a s myšlenkami jednotlivých autorů - autory uváděl (nejen odkazem na poznámku), srovnával, parafrázoval a citoval - zřetelně rozlišoval své myšlenky od myšlenek jednotlivých autorů			
5. Bakalářská práce je filosofickým textem : - autor prokázal fundovanou a analytickou práci s pojmy a myšlenkami - autorova práce nespočívala jen v převyprávění daného téma nebo pouhém poskládání hesel, parafrází či myšlenek - práce nebyla zatížena nepřiměřenou mírou historických, životopisných nebo jiných nefilosofických údajů		X	X

Slovní ohodnocení

- Plno zbytečných frází a pro výklad problému nepodstatných informací, nepřesného vyjadřování, pouhé referování.
 - Autorka nepochopila nároky na práci s literaturou, srovnávání argumentů atd.
 - Není přesně rozlišeno a vysvětleno následující: například co jsou v obraze o úsečce stavy a co jsou objekty stavů, jaké jsou jednotlivé přechody mezi stavy a jejich objekty atd.
 - Autorka se vyjadřuje většinou pouze konstatujícími větami, že to tak je anebo není, a nad výstavbou jejich argumentace nebo nad možností více výkladů se dále nezamýšlí.
 - Když se autorka pokusí říci svůj názor, není to názor filosoficky relevantní, jen pouhý dojem.
 - Autorka převypravuje doslovně to, co si může čtenář přečíst sám.
 - Minimální filosofické řešení problému.
- Atd.

III. Jazyková a grafická kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb nebo jiných nedostatků (překlepy, nedokončené věty atd.)		X	
2. Práce je psána kultivovaným a odborným jazykem		X	X
3. Terminologické zpracování textu - fundované porozumění terminologie v oboru a daném tématu - vhodné používání terminologie a vysvětlování pojmů		X	X
4. Odkazy, citace a poznámkový aparát - vyhovující práce s odkazy - dodržení a jednotnost citačních norem - náležitý poznámkový aparát		X	
5. Citování - míra citování je vyvážená		X	

1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb nebo jiných nedostatků (překlepy, nedokončené věty atd.)		X	
- vhodná volba a výstižnost citací			
6. Grafická kritéria - grafická úprava (písmo, obsah, názvy kapitol, odstavce, řádkování atd.) je vyhovující	X		

Slovní ohodnocení

- Práce měla projít lepší češtinářskou korekturou.
 - Nerozlišuje krátké a dlouhé pomlčky.
 - Po dvojtece, kdy následuje citace, se píše velké písmeno.
- Atd.

IV. Použitá literatura

ano zčásti ne

	ano	zčásti	ne
1. kritický a vhodný výběr prvotní literatury a pramenů		X	X
2. kritický a vhodný výběr druhotné literatury		X	X
3. práce s cizojazyčnou literaturou			X

Slovní ohodnocení

Jako oponent bych jistě pochválil autorku za to, že zpracovala alespoň jeden cizojazyčný text, je nutné ale připomenout, že čerpala pouze z několika stran pracovního překladu vedoucí práce (autorka používá i stránkování překladu).

Autorka dále využila řecko-český a řecko-anglický slovník. Ty v seznamu literatury chybí.

Asi aby byl seznam plnější, přidala autorka do seznamu ještě Platonovy dialogy v řečtině, které však v textu nepoužívá.

Ačkoli jsou české publikace Z. Kratochvíla, I. Tretery, částečně i A. Graesera vynikající, jsou to především velmi obecné úvody, navíc je v nich Platonova teorie idejí a podobenství jen jednou ze stručně naznačených výkladů (navíc autorka z každého myslitele čerpala přibližně v jednom až třech odkazech či případech).

Z úžeji vymezené literatury zbývá v češtině pouze zmíněný Wyllerův (svérázný a problematický) úvod na 29 stránkách, z něhož autorka postupně převyprávěla výklad jednotlivých podobenství.

Kdybychom sečetli počet prostudovaných či potřebných stran k sepsání bakalářské práce, bylo by jich opravdu poskrovnu.

Pokud se tedy jedná o množství uvedené a hlavně solidně zpracované literatury, mohu srovnat autorčinou bakalářskou práci se seminárními pracemi na gymnáziu: studenti odevzdávali dvouleté nebo ročníkové práce z psychologie nebo filosofie, v

nichž pracovali (skutečně pracovali, nikoli jen vypsali do seznamu literatury) s mnohem četnější a úžeji vymezenou literaturou. Studenti navíc museli odevzdat další 3 až 4 seminární práce k jiným předmětům.

Kdyby autorka provedla alespoň letmo srovnání interpretací podobenství o jeskyni například u Wyllera a Mudochové, výsledný text by byl mnohem zajímavější a filosofičtější.

Další doporučení:

Jsem přesvědčen, že vedoucí práce Nely Ondráčkové by sama takovouto bakalářskou práci stěží doporučila k obhajobě, pokud by byla naděje, že autorka bude schopna odevzdat kvalitnější text. Z mého hlediska se také nedomníám, že by mohl být výsledek výrazně lepší. Přesto si myslím, že je potřeba práci přepracovat alespoň tak, aby autorka využila více sekundární literatury a pokusila se téma metodicky lépe zpracovat.

Autorce také nedoporučuji pokračovat v navazujícím magisterském studiu, neboť by pro ni s největší pravděpodobností byla diplomová práce z filosofie nedosažitelným cílem, a tudíž zbytečným trápením nad nedokončeným studiem.

Celkové hodnocení:

V této podobě k obhajobě bakalářskou práci nedoporučuji.

Pokud však vedoucí práce navrhne hodnocení dobře, a za předpokladu, že autorka vezme v potaz uvedenou kritiku (včetně doporučení) a že opravdu fundovaně zodpoví dotazy vedoucí práce, komise a níže uvedené otázky, nebudu proti změně hodnocení na stupeň dobře.

Náměty k rozpravě:

Vybírám pouze některé otázky, komise si z níže uvedených dotazů může vybrat.

Autorka mimo jiné konstatuje: „Všechna tři podobenství spolu úzce souvisí, proto nelze rozebírat a popisovat podobenství o jeskyni samostatně [chybí 't'].“

Na základě čeho autorka tvrdí, že všechny tři podobenství úzce souvisí? Kde to Platón výslovně říká? Totiž na toto tvrzení není v literatuře jednoznačný názor (pokud autorka přebírá názor jiného autora, například z části názor Wyllera, měla by jej uvést a uvědomit si, že to je pouze jeden z možných názorů).

Co pro autorku znamená, že existují duše, které se ještě v době svého života dokázaly co nejvíce oprostit od těla tak, že odešly na určitou dobu do světa idejí?

Jedno z mnoha četných a nevysvětlených konstatování autorky říká: „Ideje jsou pro Platóna krásné. Tuto krásu filosof obdivuje, a proto se nechce vrátit zpátky k omezenému poznání.“ Vysvětlit slovo po slovu.

Autorka jinde oznamuje zase toto: „Úkol Dobra je pro člověka velmi důležitý, jelikož díky němu je člověk schopen se rozhodovat o důležitých rozhodnutích, jako zda má dát v danou situaci přednost práci, rodině, nebo pokoře či odvaze.“

Mohla by autorka vysvětlit, proč bych například potřeboval „úkol Dobra“, abych se rozhodnul, zda budu trávit čas nad posudkem její práce, a nepůjdu raději sledovat tříhodinový akční film? Tedy v čem tkví bytnost Dobra u Platóna a jak jej interpretuje například Murdochová?

Autorka tvrdí: „Na konci cesty, tedy po výstupu z jeskyně, vězeň pozná ideu Dobra a slunce, poprvé v životě je zahlédne.“

Odkud autorka ví, že vězeň opravdu pozná ideu Dobra?

Když budeme tvrdit, že vězeň v jeskyni sleduje stíny, a když budeme tvrdit, že vězeň v jeskyni nesleduje stíny, obě tvrzení budou relativně správná. Mohla by autorka uvést, za jakých podmínek platí první tvrzení a za jakých druhé?

V Pardubicích dne 29. 7. 2016

Oponent Mgr. Filip Grygar, Ph.D.